

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

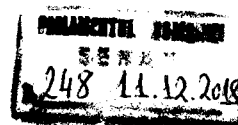
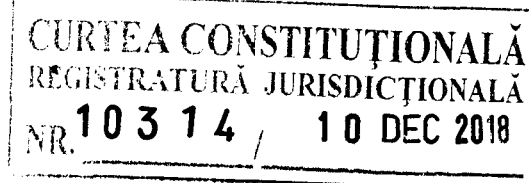
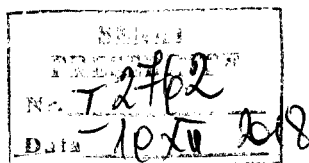
Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1225A/2018

Domnului

CĂLIN CONSTANTIN ANTON POPESCU-TĂRICEANU

PREȘEDINTELE SENATULUI

În conformitate cu dispozițiile art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia Curții Constituționale nr.682 din 6 noiembrie 2018, definitivă și general obligatorie, prin care Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și a constatat că dispozițiile Legii pentru completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative sunt neconstituționale.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.1225A/2018

DECIZIA nr.682
din 6 noiembrie 2018

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru
completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și
demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007
privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de
Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative**

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel-Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Ionița Cochințu	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, obiecție formulată de Președintele României.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.7349 din 2 august 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.1225A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, se susține că, prin conținutul normativ, legea dedusă controlului de constituționalitate încalcă prevederile art.1 alin.(3) și alin.(5) din Constituție. Se arată, în esență, că dispozițiile criticate instituie un paralelism legislativ, fiind în contradicție cu prevederile cuprinse în art.11 din Legea nr.176/2010, ceea ce este contrar art.1 alin.(5) din Constituție, în dimensiunea referitoare la calitatea legii. Așadar, în cuprinsul aceluiași act normativ se regăsesc două dispoziții contradictorii cu privire la momentul până la care Agenția Națională de Integritate poate evalua diferențele semnificative de avere, existența unor conflicte de interese sau a unor stări de incompatibilitate. Mai mult, art.25 alin.(5), nou-introdus prin legea criticată, conduce la imposibilitatea Agenției Naționale de Integritate - instituție cu competență unică în materia evaluării declarației de avere, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite sau existente în perioada exercitării funcțiilor ori demnităților publice, precum și cea de evaluare a conflictelor de interese și a incompatibilităților, urmată de confirmarea/infirmarea instanțelor de judecată - să mai evalueze și să sancționeze nerespectarea regimului juridic al incompatibilităților și al conflictelor de interese.

4. În acest context, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale cu privire la ceea ce presupune conceptul statului de drept consacrat de art.1 alin.(3) din Constituție [a se vedea Decizia nr.582 din 2 iulie 2016], precum și cu privire la importanța și necesitatea reglementărilor în materia combaterii corupției și promovării integrității în sectorul public, reglementări ce reprezintă răspunsul societății românești și o componentă de bază a dialogului României cu partenerii europeni în cadrul procesului de evaluare a modului de îndeplinire a obligațiilor

asumate de aceasta ca stat membru al Uniunii Europene [a se vedea Decizia nr.1412 din 16 decembrie 2008 și Decizia nr.1082 din 8 septembrie 2009], se apreciază că scopul inițial urmărit de către legiuitor - respectiv acela de a asigura integritatea persoanelor aflate în exercitarea demnităților sau funcțiilor publice - este puternic afectat prin modificarea legislativă preconizată, care lipsește de eficiență lupta împotriva corupției și afectează cadrul legislativ în materie de integritate.

5. De asemenea, modificările propuse nu sunt însoțite de dispoziții care să înlăture confuzia în raport cu legea aplicabilă în materia procedurii de constatare a stărilor de incompatibilitate ori a conflictului de interese în cazul persoanelor care exercită funcții sau demnități publice și creează premisele pentru lipsirea de finalitate a procedurii reglementate în cuprinsul Legii nr.144/2007.

6. Prin prisma acestor considerente, se apreciază că dispozițiile legii supuse controlului de constituționalitate contravin principiului statului de drept consacrat de art.1 alin.(3) din Constituție, afectând în mod direct activitatea de prevenire și sancționare a averilor nejustificate, a conflictelor de interese sau a incompatibilităților.

7. Totodată, soluția legislativă nou-introdusă, care prevede că „*faptele (...) se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor*”, este lipsită de claritate și precizie, fiind contrară art.1 alin.(5) din Constituție, întrucât conduce la concluzia că faptele se prescriu, când, în realitate, norma ar trebui să explicitizeze că este vizată prescripția răspunderii; nu este clară nici natura juridică a acestui termen de 3 ani și nici nu este clar dacă noul alineat introdus se referă și la prescripția răspunderii penale în situația în care faptele ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, având în vedere conținutul normativ al art.25 alin.(1) din Legea nr.176/2010. Într-o atare situație, dispozițiile criticate sunt și mai neclare, suprapunându-se cu dispozițiile art.154 alin.(2) din Codul penal, care

reglementează prescripția răspunderii penale. În schimb, dacă legiuitorul nu a intenționat reglementarea unui termen al răspunderii pentru încălcarea dispozițiilor referitoare la conflictele de interese sau incompatibilități, cu privire la momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție de 3 ani, respectiv „*de la data săvârșirii*” faptelor ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate, norma este impredictibilă sub cel puțin două aspecte. În primul rând, prin raportare la cadrul general în materie, și anume dispozițiile art.2517 din Codul civil, se arată că, potrivit regimului general, prescripția ar trebui să înceapă să curgă de la data când titularul dreptului la acțiune a cunoscut sau, după împrejurări, trebuia să cunoască nașterea lui, în conformitate cu art.2523 din același act normativ. De altfel, neclaritatea vizează incidența regimului general al prescripției extinctive în ansamblul său, așa cum acesta este reglementat în Cartea a VI-a „*despre prescripția extinctivă, decădere și calculul termenelor*” din Codul civil, aspect deosebit de important de lămurit, mai ales din perspectiva identificării actului întrerupător al acestui termen de prescripție. În al doilea rând, se arată că, întrucât starea de incompatibilitate presupune o faptă continuă, în sensul că starea de incompatibilitate durează până la data încetării de drept a mandatului în care persoana în cauză a exercitat o funcție sau o demnitate publică, noțiunea „*data săvârșirii*” este neclară, cu consecința aplicării textului într-un mod neunitar în practică, aspect contrar art.1 alin.(5) din Constituție.

8. În final, se face referire la Decizia Curții Constituționale nr.456 din 4 iulie 2018, aflată în fază de redactare la data formulării prezentei obiecții, dar prin care, potrivit comunicatului de presă, s-a admis obiecția de neconstituționalitate și s-a constatat că dispozițiile articolului unic pct.5 din Legea pentru modificarea Legii nr.161/2013 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, dispoziții parțial similare cu cele criticate în prezenta cauză, sunt neconstituționale. Astfel, atât situația în care Curtea

Constituțională a declarat neconstituționale respectivele dispoziții pentru faptul că se referă la prescrierea faptelor ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate, cât și cea în care din modul de formulare a textului nu este clară incidența regimului general al prescripției reglementat de art.2517 din Codul civil, sunt aplicabile și în acest caz, prin raportare la conținutul normelor supuse controlului de constituționalitate aducându-se atingere art.1 alin.(3) și alin.(5) din Constituție.

9. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului pentru a-și comunica punctele lor de vedere.

10. **Președintele Camerei Deputaților**, în punctul său de vedere, apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată, astfel încât solicită respingerea acesteia. În acest sens, se arată că statul de drept constituie, în epoca contemporană, o problemă de mare importanță teoretică și practică, fiindu-i circumscrise multiple valențe. În România, statul de drept este organizat, potrivit Legii fundamentale, în baza principiului separației și echilibrului puterilor, în cadrul democrației constituționale, Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării, iar drepturile și libertățile cetățenilor sunt garantate. Astfel, se observă că, în viziunea autorului sesizării, Parlamentul, deși are calitatea de unică „*autoritate legiuitoare a țării*”, nu își poate îndeplini rolul consacrat constituțional, unul dintre atributele acestuia constând în modificarea sau completarea unor dispoziții normative. Din această perspectivă, prevederile în vigoare ar deveni imuabile, ceea ce este inadmisibil, cu atât mai mult într-o societate în schimbare.

11. Principiul legalității, care reiese din interpretarea dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție, impune regula potrivit căreia normele juridice adoptate de Parlament să fie precise, clare și previzibile. În acest context, Curtea

Constituțională a statuat în jurisprudența sa că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat, conducând la caracterul de *lex certa* al normei [a se vedea în acest sens, spre exemplu, Decizia nr.189 din 2 martie 2006, Decizia nr.903 din 6 iulie 2010 sau Decizia nr.26 din 18 ianuarie 2012].

12. Se precizează că autorul prezentei sesizări încearcă să inducă instanței constituționale ideea că natura juridică a termenului de prescripție introdus prin legea criticată ar fi neclară, aspect ce nu poate fi reținut, întrucât reiese cu claritate că faptele supuse termenului de prescripție de 3 ani sunt abateri disciplinare. Aceste fapte sunt reglementate în art.25 din Legea nr.176/2010. Abaterile disciplinare sunt definite în art.247 alin.(2) din Legea nr.53/2003 – Codul muncii. De asemenea, Codul muncii prevede în art.278 alin.(1) că *„dispozițiile prezentului cod se întregesc cu celelalte dispoziții cuprinse în legislația muncii și, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul raporturilor de muncă prevăzute de prezentul cod, cu dispozițiile legislației civile”*. În acest context, se arată că trebuie observat faptul că legea criticată vizează, în mod exclusiv, materia extrapenală a conflictului de interese, neavând nicio incidență asupra hotărârilor judecătorești pronunțate în materie penală cu privire la săvârșirea infracțiunii de conflict de interese. De aceea nu poate fi reținută opinia autorului sesizării că dispozițiile legii criticate se suprapun dispozițiilor art.154 alin.(2) din Codul penal, deoarece reiese cu claritate că termenului de prescripție nou-introdus îi sunt aplicabile dispozițiile Codului civil, cu toate că acest lucru nu este prevăzut în mod expres în lege. Spre exemplu, și în Codul muncii sau în Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii sunt prevăzute termene de prescripție pentru abaterile disciplinare săvârșite de salariați sau magistrați, fără a fi specificată în mod expres natura juridică a acestora.

13. Cu privire la susținerea faptului că art.25 alin.(5) nu este în concordanță cu art.11 din Legea nr. 176/2010, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, se arată că aceasta nu are competența de a se pronunța asupra corelărilor legislative [a se vedea Decizia Curții Constituționale nr.190 din 12 februarie 2009]. Totodată, se precizează faptul că norma în cauză nu este lipsită de claritate, precizie și predictibilitate, Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative fiind respectată în procesul legislativ. În acest context, se arată că această critică nu poate fi reținută având în vedere Decizia Curții Constituționale nr.733 din 10 iulie 2012, prin care instanța de contencios constituțional s-a pronunțat asupra aspectelor privitoare la lipsa de claritate și previzibilitate în sensul că acestea „*nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci vizează în fapt probleme de aplicare a legii*”, aceste dispoziții neintrând în sfera de competență a Curții Constituționale, ci în competența exclusivă a Parlamentului de a interveni pe calea unor modificări, completări sau abrogări, pentru a asigura ordinea juridică necesară.

14. Se menționează că susținerea potrivit căreia legea criticată conține dispoziții contradictorii nu poate fi reținută întrucât din simpla citire și interpretare a acestor două articole se poate constata că acestea sunt în concordanță, Agenția Națională de Integritate putând verifica existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate în termen de 3 ani de la săvârșirea faptei, dar nu mai târziu de 3 ani de la încetarea funcțiilor ori demnităților publice. De asemenea, din coroborarea celor două articole reiese cu claritate faptul că Agenția Națională de Integritate poate constata în raportul de evaluare întocmit, că faptele cu privire la care s-a efectuat verificarea sunt prescrise. Mai mult, se observă că art.325 alin.(5) statornicește termenul de prescripție, în timp ce art.11 și următoarele din Legea nr.176/2010 reglementează reguli de procedură aferente activității Agenției Naționale de Integritate, în concordanță cu denumirea titlului II al legii.

15. În ceea ce privește opinia conform căreia noțiunea „*data săvârșirii faptei*” este neclară, aceasta nu este întemeiată deoarece legea poate să reglementeze doar regimul general de curgere al termenului de prescripție, stabilirea în concret, de la caz la caz, a datei împlinirii termenului făcându-se de către organele abilitate în acest sens. Astfel, legea stabilește data la care se împlinește termenul de prescripție („*data săvârșirii faptei*”), iar organele abilitate stabilesc data exactă la care a fost săvârșită fapta, în funcție de natura acesteia, de modalitatea de comitere și de alte criterii necesare.

16. Totodată, se observă, că nici celelalte aprecieri cuprinse în sesizarea de neconstituționalitate nu au relevanță pentru soluționarea acesteia, iar susținerile privind înțelegerea conținutului normelor juridice criticate prin corelare cu alte dispoziții legale vizează interpretarea și aplicarea legilor în cauzele deduse judecării, operațiuni care excedează controlului de constituționalitate.

17. **Președintele Senatului și Guvernul** nu au transmis punctele de vedere.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

18. Curtea Constituțională este legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

19. **Obiectul sesizării de neconstituționalitate** îl constituie prevederile Legii pentru completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de

Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, care au următorul cuprins:

„Articol unic: - La articolul 25 din Legea nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.621 din 2 septembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alin.(5), cu următorul cuprins:

«(5) Faptele săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor.»”

20. În susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt invocate dispozițiile constituționale ale art.1 alin.(3) care consacră faptul că România este stat de drept și ale art.1 alin.(5) în componenta privind calitatea legii.

21. **Cu titlu preliminar**, analizând admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate, sub aspectul obiectului și al titularului sesizării, Curtea constată că sesizarea care formează obiectul prezentului dosar îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată de Parlament și încă nepromulgată, cât și sub aspectul titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de Președintele României. De asemenea, în privința termenului în care poate fi formulată obiecția de neconstituționalitate, Curtea observă că sunt respectate exigențele stabilite prin Decizia nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018.

22. **Examinând obiecția de neconstituționalitate**, Curtea observă că Legea nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.621 din 2 septembrie 2010, reglementează proceduri de asigurare a integrității și transparenței în exercitarea funcțiilor și demnităților publice. Astfel, legea cuprinde, pe lângă Titlul I: *Obligații de integritate și transparență în exercitarea funcțiilor și demnităților publice*, și Titlul II: *Proceduri de asigurare a integrității și transparenței în exercitarea funcțiilor și demnităților publice*, iar la capitolul I prevede *Procedurile în fața Agenției Naționale de Integritate*.

23. Agenția Națională de Integritate desfășoară o activitate administrativă de evaluare a declarațiilor de avere, a datelor, a informațiilor și a modificărilor patrimoniale intervenite, a intereselor și a incompatibilităților pentru persoanele prevăzute de lege. Agenția Națională de Integritate nu pronunță hotărâri investite cu autoritate de lucru judecat, ci realizează evaluări care se concretizează în rapoarte cu privire la fapte ori situații cu semnificație juridică a căror finalitate conferă dreptul de sesizare a instanțelor de judecată sau, după caz, a altor autorități și instituții competente în vederea dispunerii măsurilor prevăzute de lege (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.1606 din 15 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.106 din 9 februarie 2012, Decizia nr.210 din 29 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 363 din 18 iunie 2013, Decizia nr.311 din 13 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 1 august 2013, Decizia nr.316 din 18 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 20 august 2013, Decizia nr.515 din 12 decembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.65 din 27 ianuarie 2014, Decizia nr.555 din 17 decembrie

2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.135 din 25 februarie 2014, și Decizia nr. 69 din 11 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 25 aprilie 2014).

24. În ceea ce privește critica raportată la art.1 alin.(3) din Constituție, potrivit căreia normele în discuție ar impieta asupra activității Agenției Naționale de Integritate de a mai evalua și sancționa nerespectarea regimului juridic al incompatibilităților și al conflictelor de interese, în raport cu scopul inițial urmărit de către legiuitor, având în vedere jurisprudența sa în materie, precum și faptul că stabilirea standardelor de integritate constituie o chestiune de oportunitate care intră în marja de apreciere a legiuitorului, Curtea nu poate reține presupusa încălcare a acestor prevederi constituționale, întrucât considerentele reținute de Curtea Constituțională în jurisprudența sa menționată în susținerea obiecției nu se pot converti *de plano* în motive ce ar conduce la suprimarea dreptului constituțional al puterii legiuitoare de a adopta acte normative, mai ales dacă domeniul supus reglementării ține de probleme de oportunitate care intră în marja de apreciere a legiuitorului (a se vedea Decizia nr.104 din 6 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.446 din 29 mai 2018, paragraful 94).

25. Astfel, există dreptul legiuitorului de a avea o marjă de apreciere în ceea ce privește stabilirea unor incompatibilități suplimentare celor prevăzute de textul constituțional pentru funcțiile și demnitățile prevăzute expres de Constituție sau de legile infraconstituționale sau, dimpotrivă, de a renunța la unele deja stabilite pe cale infraconstituțională ori de a opta pentru o adaptare a standardului de integritate, în funcție de anumite circumstanțe, desigur nu și pentru o eliminare a standardului de integritate, cu respectarea obligațiilor ce decurg din calitatea României de membru al Uniunii Europene, spre exemplu, cu privire la înființarea unei agenții pentru integritate și nicidecum obligarea legiuitorului la stabilirea unor incompatibilități, conflicte de interese sau proceduri de urmat; în acest context, prin prisma art.148 din Constituție, legiuitorul este unul dintre subiecții ce

garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării, iar legiferarea în această materie intră în această marjă de apreciere, în limitele constituționale în ceea ce privește identitatea constituțională, coroborată cu suveranitatea națională și cu obligațiile constituționale ce decurg din art.11 și art.20 din Constituție.

26. Prin urmare, având în vedere aceste argumente, Curtea constată că obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, în raport cu prevederile art.1 alin.(3) din Constituție, este neîntemeiată.

27. În ceea ce privește critica raportată la dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat asupra unor prevederi parțial similare celor criticate în prezenta cauză, sens în care este Decizia nr.456 din 4 iulie 2018, prin care s-a constatat, printre altele, că dispozițiile articolului unic pct.5 [cu referire la art.116¹] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, potrivit căruia *„Faptele săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor, în conformitate cu art. 2.517 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare”*, sunt neconstituționale, fiind contrare art.5 alin.(1) din Constituție, în componenta privind calitatea legii.

28. Cu acel prilej, cu privire la termenul de prescripție, atașat perioadei pentru care se poate efectua evaluarea conflictelor de interese sau a incompatibilităților, Curtea, în jurisprudența sa, a arătat că este în logica reglementării ca verificarea existenței împrejurărilor de natură să atragă un conflict de interese sau o stare de incompatibilitate să vizeze perioada în care persoana în cauză a deținut funcția publică (a se vedea Decizia nr.449 din 16 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.625 din 18 august 2015).

29. Prin decizia precitată, Curtea a arătat că normele, regulile și termenele în care răspunderea civilă (delictuală, pentru fapta proprie), penală sau administrativă (disciplinară) este înlăturată, nemaiputând fi angajată, sunt reglementate de normele specifice acestor materii. Astfel, în materie civilă, care acoperă și sfera administrativă, se aplică termenul general de prescripție de 3 ani, prevăzut de art.2517 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.505 din 15 iulie 2011, calculat în funcție de momentul săvârșirii faptei și, implicit, de legea aplicabilă. În materie penală, răspunderea pentru săvârșirea infracțiunii de conflict de interese, incriminat ca atare la art.301 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal [în prezent, în urma modificărilor legislative survenite în dinamica legislativă, art.301 are denumirea marginală: *Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*], publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.510 din 24 iulie 2009, se prescrie în termen de 5 ani, conform art.154 alin.(1) lit.d) din același cod.

30. Ca atare, față de cele prezentate, legiuitorul, prin normele criticate din legea dedusă controlului de constituționalitate, a dat eficiență celor statuate în jurisprudența Curții Constituționale.

31. Însă, având în vedere principiul general de drept potrivit căruia o normă juridică trebuie interpretată în sensul său pozitiv, generator de efecte juridice, modalitățile juridice de interpretare a unei norme legale trebuie să aibă în vedere nu numai litera, ci și spiritul legii, astfel încât rezultatul aplicării practice a normei

juridice să fie cât mai aproape de finalitatea urmărită de legiuitor, care nu poate fi prezumat *ab initio* că își exercită rolul de legiferare în sensul negării atât a drepturilor și libertăților fundamentale consacrate de Constituție, cât și a principiilor constituționale, Curtea observă că textul criticat, astfel cum este formulat, nu respectă cerințele limbajului juridic consacrat.

32. Astfel, în limbajul normativ, aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni, iar dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat ori poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce îl instituie, în cadrul dispozițiilor generale, sau într-o anexă destinată lexicului respectiv și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie.

33. Or, Codul civil, care cuprinde Cartea a VI-a „*despre prescripția extinctivă, decădere și calculul termenelor*” și care este reglementarea comună în materie de prescripție extinctivă, la art.2500 alin.(1), prevede că dreptul material la acțiune se stinge prin prescripție, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege, respectiv în termenul general de prescripție de 3 ani, dacă legea nu prevede un alt termen [art.2517 din Codul civil], în timp ce textul criticat se referă la faptele săvârșite de persoanele aflate în exercitarea demnităților publice sau funcțiilor publice ce determină existența conflictului de interese sau a stării de incompatibilitate ce se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârșirii lor. Însă prescripția extinctivă este definită ca fiind acel mod de înlăturare a răspunderii civile, constând în stingerea dreptului material la acțiune neexercitat în termenul stabilit de lege.

34. Ca atare, nu se prescrie fapta, ci dreptul material la acțiune, dacă nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege, iar, corelativ, se înlătură și răspunderea juridică – civilă, administrativă sau penală, după caz - ca efect al prescripției dreptului material la acțiune, respectiv dacă Agenția Națională de Integritate nu a îndeplinit niciun act de întrerupere a prescripției, potrivit legii, răspunderea juridică nemaiputând fi angajată în condițiile depășirii termenului general de prescripție.

Dacă, în schimb, conform art.2537 din Codul civil, prescripția se întrerupe printr-un act al autorității îndrituite prin lege în acest sens, devin aplicabile prevederile art.2541 din Codul civil cu privire la efectele întreruperii prescripției.

35. În acest context, Curtea constată că cele statuate prin Decizia nr.456 din 4 iulie 2018 sunt aplicabile *mutatis mutandis* și prezentei cauze, chiar dacă Legea pentru completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative nu face referire expresă la prescripția extinctivă reglementată ca atare de Legea nr.287/2009 privind Codul civil.

36. Față de această împrejurare, Curtea constată că Legea pentru completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative nu respectă normele de tehnică legislativă cu privire la conținutul și limbajul juridic al actului normativ. Raportat la utilizarea în cuprinsul prevederilor criticate a unui limbaj juridic normativ inadecvat, Curtea constată că textul criticat este deficitar din punctul de vedere al tehnicii legislative, ceea ce conduce la încălcarea prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție, în componenta privind calitatea legii.

37. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide :

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată de Președintele României și constată că dispozițiile Legii pentru completarea Legii nr.176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr.144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 6 noiembrie 2018.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,

prof. univ. dr. Valer Dorneanu

Magistrat-asistent,
Ionița Cochînțu
